

بررسی اثر رژیم آبیاری بر گیاه آویشن باغی

طاهره مختاری^۱، امین باقری^۱، سیدسعید حسین زاده^۱

۱- دانشجویان کارشناسی تولید و بهره برداری گیاهان داروئی مجتمع آموزش جهاد کشاورزی خراسان رضوی

TM_19901369@yahoo.com

چکیده

آویشن (*Thymus vulgaris L.*) یکی از گیاهان تیره نعناعیان است که به صورت بوته های پرپشت در دامنه های خشک و بین تخته سنگ های نواحی مختلف مدیترانه از جمله در کشورهای فرانسه، پرتغال، اسپانیا، ایتالیا و یونان می روید. این گیاه در نواحی نیمه خشک زلاندنو به میزان چندین هزار هکتار به صورت خودرو وجود دارد آویشن همه ساله در سطح وسیعی از کشورهای اسپانیا، آلمان، فرانسه، پرتغال، آمریکا، چک، اسلواک، مجارستان و شمال آفریقا کشت می شود. در ایران نیز سطح زیر برای بررسی نقش رژیم های مختلف آبیاری و تنش بر عملکرد و اجزاء عملکرد بابونه، سه رژیم آبیاری ۷، ۱۰ و ۱۴ روز مورد استفاده قرار گرفت. آزمایش در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با ۳ تکرار انجام شد. این مطالعه در مزرعه تحقیقاتی دانشگاه شهید هاشمی نژاد مشهد در سال ۱۳۹۰ انجام گرفت. ارتفاع بوته، تعداد گل، وزن تر گل و عملکرد بذر با فواصل یک هفته ای از اردیبهشت تا پایان دوره زایشی گیاه اندازه گیری شدند. نتایج جدول آنوا اختلاف معنی داری را نشان نمی دهند، نتایج با استفاده از آزمون دانکن مورد مقایسه قرار گرفتند. و تمامی تیمارها عملکرد یکسانی را از نظر آماری نشان دادند. این نکته که در هیچیک از صفات زراعی اختلاف معنی داری مشاهده نشده است نشان دهنده مقاومت این گیاه به خشکی می باشد. گرچه کمبود آب و تغییر رژیم آبیاری تاثیرات خود را عملاً بر درصد اسانس و مقدار ترکیبات آن نشان می دهد. واژگان کلیدی: آویشن باغی، رژیم آبیاری، ارتفاع، شاخه جانی، وزن گل

مقدمه

آویشن (*Thymus vulgaris L.*) یکی از گیاهان تیره نعناعیان است که به صورت بوته های پرپشت در دامنه های خشک و بین تخته سنگ های نواحی مختلف مدیترانه از جمله در کشورهای فرانسه، پرتغال، اسپانیا، ایتالیا و یونان می روید. این گیاه در نواحی نیمه خشک زلاندنو به میزان چندین هزار هکتار به صورت خودرو وجود دارد. این گونه در کشور ما به طور وحشی دیده نشده است (زرگری ۱۳۶۹). البته آویشن همه ساله در سطح وسیعی از کشورهای اسپانیا، آلمان، فرانسه، پرتغال، آمریکا، چک، اسلواک، مجارستان و شمال آفریقا کشت می شود (امیدبگی، ۱۳۷۹). در ایران نیز سطح زیر کشت این گونه رو به افزایش است.

از آویشن در صنایع غذایی، دارویی، بهداشتی و آرایشی استفاده متنوعی می شود. روغن آویشن دارای خواصی نظیر

۱۱، ۱۲ اسفندماه، ۱۳۹۰ دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان دانشکده کشاورزی

ضداسپاسم، بادشکن، ضدقارچ، ضدعفونی کننده، ضدکرم، ضدرماتیسم و خلط آور می باشد. اسانس آویشن از جمله ده اسانس معروف است که دارای خواص ضدباکتریایی و ضدقارچی، آنتی اکسیدان، نگهدارنده طبیعی غذا و تأخیردهنده پیری پستانداران می باشد و جایگاه خاصی در تجارت جهانی دارد. (Malik, James)

در پژوهش حاضر به بررسی اثر رژیم آبیاری بر صفات کمی آویشن پرداخته شده است.

مواد و روشها

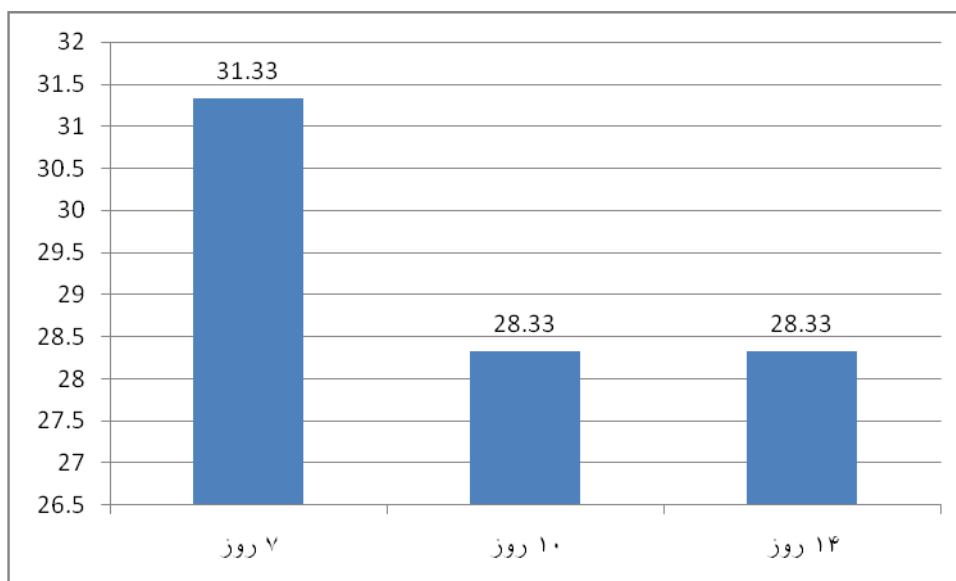
برای بررسی نقش رژیم های مختلف آبیاری و تنش بر عملکرد و اجزاء عملکرد بابونه، سه رژیم آبیاری ۷، ۱۰ و ۱۴ روز مورد استفاده قرار گرفت. آزمایش در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با ۳ تکرار انجام شد. در ابتدا بذور از نظر قوه نامیه در آزمایشگاه مورد بررسی قرار گرفتند. سپس بذر ها در گلخانه کشت گردیدند. پس از استقرار به خزانه هوای آزاد منتقل شدند و در نهایت بهترین گیاهچه ها برای انتقال به زمین اصلی انتخاب شدند. برای استقرار مناسب بوته ها، تا زمان استقرار کامل گیاهچه ها در زمین آبیاری یکسانی صورت گرفت و از آن زمان به بعد رژیم های رطوبتی اعمال گردید. این مطالعه در مزرعه تحقیقاتی دانشگاه شهید هاشمی نژاد مشهد در سال ۱۳۹۰ انجام گرفت. ارتفاع بوته، تعداد گل، وزن تر گل و عملکرد بذر با فواصل یک هفته ای از اردیبهشت تا پایان دوره زایشی گیاه اندازه گیری شدند. داده ها با استفاده از نرم افزار SAS و آزمون دانکن مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج و بحث

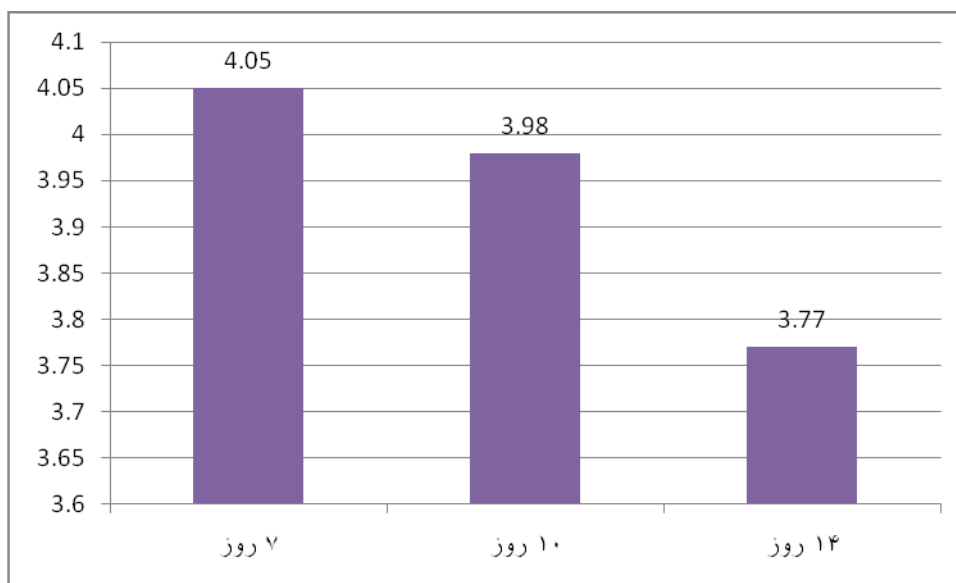
نتایج جدول آنوا اختلاف معنی داری را نشان نمی دهند، نتایج با استفاده از آزمون دانکن مورد مقایسه قرار گرفتند. و تمامی تیمارها عملکرد یکسانی را از نظر آماری نشان دادند.

این نکته که در هیچیک از صفات زراعی اختلاف معنی داری مشاهده نشده است نشاندهنده مقاومت این گیاه به خشکی می باشد. گرچه کمبود آب و تغییر رژیم آبیاری تأثیرات خود را عملاً بر درصد اسانس و مقدار ترکیبات آن نشان می دهد.

۱۱، ۱۲ اسفندماه، ۱۳۹۰ دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان دانشکده کشاورزی

نمودار ۱- ارتفاع گیاه آویشن باغی تحت رژیم های مختلف آبیاری

نمودار ۲- وزن خشک گیاه آویشن باغی تحت رژیم های مختلف آبیاری

آبیاری	۷ روز	۱۰ روز	۱۴ روز
ارتفاع	۳۱٫۳۳ ^a	۲۸٫۳۳ ^a	۲۸٫۳۳ ^a
تعداد شاخه جانبی	۱۳٫۲۰ ^a	۱۲٫۶۳ ^a	۱۲٫۶۲ ^a
وزن تر گل	۲۴٫۱۶ ^a	۲۴٫۱۷ ^a	۲۱٫۹ ^a
وزن خشک گل	۴٫۰۵ ^a	۳٫۹۸ ^a	۳٫۷۷ ^a

جدول ۱- مقایسه میانگین داده های آویشن تحت رژیم های مختلف آبیاری

نتیجه گیری کلی

باتوجه به مصرف روزافزون این گیاه در صنعت گیاهان دارویی کشورمان ارزیابی اثر رژیم های مختلف آبیاری به منظور تولید بهینه و با کیفیت بالا بسیار ضروری به نظر می رسد .

منابع

- ۱- زرگری ، علی . گیاهان دارویی چاپ ششم انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۶۹
- ۲- امیدبگی ، رضا . تولید و فرآوری گیاهان دارویی . جلد سوم . چاپ دوم . انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۷۹
3. Malik MS, Satter A and Khan SA. Essential oils of the species of labiatae. Part III. Studies on the essential oil of Zataria muliflora. Pakistan, J. Sci. Ind. Res. 1987.
4. James TK, Rahman A, and Douglas JA. Control of weeds in five herb crops.

Effect of irrigation regimes on garden thyme

T. Mokhtari¹, Amin Bagheri¹, Seyyed Saeid Hosseinzadeh¹

1 - undergraduate education complex world of herbs for agricultural production and operation of the Razavi Khrasa

TM_19901369@yahoo.com

Thyme (*Thymus vulgaris* L.) plants in the dark Nnayan that the thick bushes on dry slopes and between rocks of different areas in Mediterranean countries including France, Portugal, Spain, Italy and Greece grows. This plant is semi-arid areas of New Zealand, there are several thousand acres of the car all year thyme in a wide range of countries including Spain, Germany, France, Portugal, America, Czech, Slovak, Hungarian and North Africa is growing Tested in a randomized complete block design with three replications was used in this study in Hasheminejad Mashhad University Research Farm in 1390. Plant height, flower number, flower fresh weight and seed yield with one-week intervals from April to the end of reproductive plants were measured. ANOVA table results do not show significant differences, the results were compared using the Duncan test. All treatments were statistically the same.

The fact that none of agronomic traits showed no significant difference in resistance to the plant is dry resistance. Although the effects of irrigation regime change, water shortages and

شمشیر بهایش ملی ایده های نو در کشاورزی

همایش ملی
ایده های نو در کشاورزی

۱۱، ۱۲ اسفندماه، ۱۳۹۰ دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان دانشکده کشاورزی

their effect on the percentage composition of essential oil and it shows.

Key words: thyme garden, watering regime, elevation, side branches, flower weight